

Κεφάλαιο 2

Ποσοτικές μετρήσεις και διάρθρωση της
εθνικής οικονομίας

Περίγραμμα κεφαλαίου

- ◆ Εθνικοί λογαριασμοί εισοδήματος: Οι μετρήσεις του προϊόντος, του εισοδήματος και της δαπάνης
- ◆ Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
- ◆ Αποταμίευση και πλούτος
- ◆ Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός
- ◆ Επιτόκια

Εθνικοί λογαριασμοί εισοδήματος

- ◆ Εθνικοί λογαριασμοί εισοδήματος: ένα λογιστικό πλαίσιο, που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση της τρέχουσας οικονομικής δραστηριότητας
- ◆ Τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις δίνουν ταυτόσημες μετρήσεις
 - Προσέγγιση προϊόντος: η ποσότητα του παραγόμενου προϊόντος
 - Προσέγγιση εισοδήματος: τα εισοδήματα που αποκτούν οι παραγωγοί του προϊόντος
 - Προσέγγιση δαπάνης: η δαπάνη των τελικών αγοραστών του προϊόντος

Εθνικοί λογαριασμοί εισοδήματος

- ◆ Το παράδειγμα της Χυμός ΑΕ δείχνει ότι και οι τρεις προσεγγίσεις είναι ισοδύναμες
 - Η προσέγγιση προϊόντος στηρίζεται στην έννοια της προστιθέμενης αξίας

προστιθέμενη αξία = η διαφορά της αξίας του προϊόντος κάθε παραγωγού μείον την αξία των εισροών που έχει αγοράσει από τους άλλους παραγωγούς

Εθνικοί λογαριασμοί εισοδήματος

- ◆ Γιατί οι τρεις προσεγγίσεις είναι ισοδύναμες;
 - Πρέπει να είναι, εξ ορισμού
 - Οποιοδήποτε προϊόν παράγεται (προσέγγιση προϊόντος) αγοράζεται από κάποιον (προσέγγιση δαπάνης) και αποτελεί εισόδημα για κάποιον (προσέγγιση εισοδήματος)
 - Η θεμελιώδης ταυτότητα των εθνικών λογαριασμών:

συνολική παραγωγή = συνολικό εισόδημα
= συνολική δαπάνη (2.1)

(2.1)

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση προϊόντος για τη μέτρηση του Α.Εγχ.Π.
 - Το Α.Εγχ.Π. (ακαθάριστο εγχώριο προϊόν) είναι η αγοραία αξία των νέων τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα, μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Αγοραία αξία: επιτρέπει την πρόσθεση διαφορετικών αγαθών , σύμφωνα με την τιμή πώλησής τους
 - Πρόβλημα: δεν περιλαμβάνει μη αγοραία αγαθά , όπως οι καθημερινές δουλειές του σπιτιού, η αξία της ποιότητας του περιβάλλοντος και η εξάντληση των φυσικών πόρων
 - Γίνεται κάποια αναπροσαρμογή για να συνυπολογιστεί η παραοικονομία
 - Οι υπηρεσίες του κράτους (που δεν πωλούνται στις αγορές) αξιολογούνται στο κόστος παραγωγής τους

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Νέα αγαθά και υπηρεσίες: περιλαμβάνει μόνο αγαθά και υπηρεσίες που έχουν παραχθεί την τρέχουσα περίοδο και όχι αγαθά που παράχθηκαν νωρίτερα

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Τελικά αγαθά και υπηρεσίες
 - Δεν υπολογίζονται ενδιάμεσα αγαθά και υπηρεσίες (αυτά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων αγαθών στην ίδια περίοδο που έχουν τα ίδια παραχθεί)
 - Τελικά αγαθά και υπηρεσίες είναι όσα δεν είναι ενδιάμεσα
 - Κεφαλαιουχικά αγαθά (αγαθά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή άλλων αγαθών): είναι τελικά αγαθά διότι δεν χρησιμοποιούνται μόνο την περίοδο που παράγονται

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Τελικά αγαθά και υπηρεσίες
 - Οι επενδύσεις σε αποθέματα (η μεταβολή των αποθεμάτων - που αποτελούνται από τα απούλητα ολοκληρωμένα αγαθά, την παραγωγή σε εξέλιξη και τις πρώτες ύλες - κατά τη διάρκεια μιας περιόδου) θεωρούνται ως τελικό αγαθό
 - Η μέθοδος της προστιθέμενης αξίας λειτουργεί αποτελεσματικά, διότι αποκλείει αυτόματα τα ενδιάμεσα αγαθά

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Α.Εθν.Π. και Α.Εγχ.Π.
 - Α.Εθν.Π (ακαθάριστο εθνικό προϊόν) = προϊόν που παράγεται από εγχώριους συντελεστές παραγωγής
 - Α.Εγχ.Π = προϊόν που παράγεται στην επικράτεια μιας χώρας
 - $A.Εγχ.Π = ΑΕΠ - NFP$ (2.2)
 - NFP = καθαρές αμοιβές των συντελεστών παραγωγής από το εξωτερικό
= η διαφορά του εισοδήματος που αποκτάται από τους εγχώριους συντελεστές παραγωγής στο εξωτερικό μείον το εισόδημα που αποκτούν ξένοι συντελεστές παραγωγής στην εγχώρια οικονομία

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Α.Εθν.Π και Α.Εγχ.Π.
 - Παράδειγμα: τα έσοδα κατασκευής ενός αυτοκινητόδρομου που κατασκευάστηκε από μια αμερικανική εταιρία στη Σαουδική Αραβία υπολογίζονται στο Α.Εθν.Π των ΗΠΑ (κατασκευάστηκε από συντελεστές παραγωγής των ΗΠΑ), όχι στο Α.Εγχ.Π των ΗΠΑ, και είναι μέρος του Α.Εγχ.Π της Σαουδικής Αραβίας (κατασκευάστηκε στη Σαουδική Αραβία), όχι του Α.Εθν.Π της Σαουδικής Αραβίας
 - Η διαφορά μεταξύ Α.Εθν.Π και Α.Εγχ.Π είναι μικρή για τις ΗΠΑ, περίπου 0,2%, αλλά υψηλότερη για χώρες που πολλοί πολίτες τους εργάζονται στο εξωτερικό.

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση δαπάνης για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Υπολογίζει τη συνολική δαπάνη σε τελικά αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται μέσα σε μια χώρα, μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο
 - Τέσσερις κύριες κατηγορίες δαπάνης: κατανάλωση (C), επένδυση (I), δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες (G) και καθαρές εξαγωγές (NX)
 - $Y = C + I + G + NX$ (2.3)
 - Ταυτότητα εισοδήματος-δαπάνης

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση δαπάνης για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Κατανάλωση: η δαπάνη εγχώριων νοικοκυριών για τελικά αγαθά και υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων και όσων παράγονται στο εξωτερικό)
 - Περίπου 2/3 του Α.Εγχ.Π. των Η.Π.Α.
 - Τρεις κατηγορίες
 - ◆ Διαρκή καταναλωτικά αγαθά (όπως, αυτοκίνητα, τηλεοράσεις, έπιπλα, βασικές συσκευές)
 - ◆ Μη διαρκή αγαθά (όπως, τρόφιμα, ρούχα, καύσιμα)
 - ◆ Υπηρεσίες (όπως, εκπαίδευση, ιατρική περίθαλψη, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, μεταφορές)

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση δαπάνης για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Επένδυση: η δαπάνη για νέα κεφαλαιουχικά αγαθά (επένδυση σε πάγια) και η επένδυση σε αποθέματα
 - Περίπου 1/6 του Α.Εγχ.Π των ΗΠΑ.
 - Επιχειρηματικές επενδύσεις σε πάγια στοιχεία : η δαπάνη των επιχειρήσεων για εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και προγράμματα πληροφορικής
 - Επένδυση σε κατοικίες: η δαπάνη για την κατασκευή σπιτιών και διαμερισμάτων
 - Επένδυση σε αποθέματα: οι αυξήσεις των αποθεμάτων των επιχειρήσεων

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση δαπάνης για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες: οι δαπάνες του κράτους για αγαθά και υπηρεσίες
 - Περίπου 1/5 του Α.Εγχ.Π. των ΗΠΑ
 - Οι περισσότερες πραγματοποιούνται από τις πολιτειακές και τοπικές αρχές και όχι από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση
 - Δεν αφορούν όλες οι δημόσιες δαπάνες σε αγορές αγαθών και υπηρεσιών
 - ◆ Ορισμένες δημόσιες δαπάνες δεν γίνονται με αντάλλαγμα τρέχοντα αγαθά και υπηρεσίες, όπως:
 - οι μεταβιβαστικές πληρωμές, που περιλαμβάνουν την κοινωνική ασφάλιση, την ιατρική περίθαλψη και τα επιδόματα ανεργίας
 - οι πληρωμές τόκων για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους
 - Ορισμένες δημόσιες δαπάνες γίνονται για κεφαλαιουχικά αγαθά που αυξάνουν το απόθεμα κεφαλαίου του κράτους, όπως οδικές αρτηρίες, αεροδρόμια, γέφυρες, και υδρευτικά και αποχετευτικά δίκτυα

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση της δαπάνης για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Καθαρές εξαγωγές: η διαφορά των εξαγωγών μείον τις εισαγωγές
 - Εξαγωγές: αγαθά που παράγονται στο εσωτερικό και αγοράζονται στο εξωτερικό από κατοίκους άλλων χωρών
 - Εισαγωγές: αγαθά που παράγονται στο εξωτερικό και αγοράζονται στο εσωτερικό από κατοίκους της χώρας
 - Οι εισαγωγές αφαιρούνται από το Α.Εγχ.Π, καθώς αντιπροσωπεύουν αγαθά που παράγονται στο εξωτερικό και έχουν συμπεριληφθεί στην κατανάλωση, την επένδυση, και τις δημόσιες δαπάνες

Πίνακας 2.1 Η προσέγγιση δαπάνης για τη μέτρηση του Α.Εγχ.Π στις ΗΠΑ, 2005

	Δισεκατομμύρια δολάρια	Ποσοστό του Α.Εγχ.Π.
Δαπάνες προσωπικής κατανάλωσης (C)	8745,7	70,0
Διαρκή αγαθά	1026,5	8,2
Μη διαρκή αγαθά	2564,4	20,5
Υπηρεσίες	5154,9	41,3
Ακαθάριστη ιδιωτική εγχώρια επένδυση (I)	2105,0	16,9
Επιχειρηματικές επενδύσεις σε πάγια στοιχεία	1329,8	10,6
Εγκαταστάσεις	335,1	2,7
Εξοπλισμός	994,7	8,0
Επενδύσεις σε κατοικίες	756,3	6,1
Αποθέματα	18,9	0,2
Δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες (G)	2362,9	18,9
Ομοσπονδιακές	877,7	7,0
Εθνική άμυνα	587,7	4,7
Λοιπές	290,6	2,3
Πολιτειακές και τοπικές	1485,2	11,9
Καθαρές εξαγωγές (NX)	-726,5	-5,8
Εξαγωγές	1301,2	10,4
Εισαγωγές	2027,7	16,2
Σύνολο (Α.Εγχ.Π. ή Υ)	12487,1	100,0

Παρατήρηση: Οι αριθμοί μπορεί να μην αθροίζουν στα σύνολα που αναφέρονται, λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Πηγή: Bureau of Economic Analysis, Web site, www.bea.gov, Πίνακας 1.1.5, 31 Μαΐου 2006.

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση του εισοδήματος για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π
 - Προσθέτει τα εισοδήματα που προκύπτουν από την παραγωγή (περιλαμβάνονται τα κέρδη και οι φόροι που καταβάλλονται στο δημόσιο)
 - Εθνικό εισόδημα = αμοιβές εξαρτημένης εργασίας (συμπεριλαμβάνονται πρόσθετες αμοιβές -παροχές) + εισόδημα από ατομική απασχόληση + εισόδημα από εκμισθώσεις (φυσικών προσώπων) + επιχειρηματικά κέρδη + καθαρό εισόδημα από τόκους + φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών + τρέχουσες επιχειρηματικές μεταβιβαστικές πληρωμές + τρέχον πλεόνασμα δημοσίων επιχειρήσεων
 - Εθνικό εισόδημα + στατιστική απόκλιση = Καθαρό Εθνικό Προϊόν
 - Καθαρό Εθνικό Προϊόν + αποσβέσεις (η αξία του κεφαλαίου που φθείρεται σε μία περίοδο) = Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Α.Εθν.Π)
 - Α.Εθν.Π – καθαρές αμοιβές των συντελεστών παραγωγής από το εξωτερικό (*NFP*) = Α.Εγχ.Π

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

- ◆ Η προσέγγιση του εισοδήματος για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π.
 - Εισόδημα ιδιωτικού και δημόσιου τομέα
 - Ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα = εισόδημα ιδιωτικού τομέα = εισόδημα ιδιωτικού τομέα στη χώρα (Y , ή Α.Εγχ.Π) και στο εξωτερικό (NFP) + πληρωμές από το δημόσιο τομέα (μεταβιβαστικές πληρωμές, TR , και τόκοι δημοσίου χρέους, INT) – φόροι προς το δημόσιο τομέα (T) = $Y + NFP + TR + INT - T$
(2.4)
 - Καθαρό εισόδημα του δημοσίου = Φόροι – μεταβιβαστικές πληρωμές – τόκοι δημοσίου χρέους = $T - TR - INT$
(2.5)
 - Ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα + καθαρό εισόδημα του δημοσίου = Α.Εγχ.Π. + NFP = Α.Εθν.Π.

Πίνακας 2.2 Η προσέγγιση εισοδήματος για τον υπολογισμό του Α.Εγχ.Π. στις Ηνωμένες Πολιτείες, 2005

	Δισεκατομμύρια δολάρια	Ποσοστό του Α.Εγχ.Π
Αμοιβές για μισθωτές υπηρεσίες	7113	57,0
Εισόδημα από ατομική απασχόληση	939	7,5
Εισόδημα από εκμισθώσεις (φυσικών προσώπων)	73	0,6
Επιχειρηματικά κέρδη	1352	10,8
Καθαρό εισόδημα από τόκους	498	4,0
Έμμεσοι φόροι	848	6,8
Τρέχουσες επιχειρηματικές μεταβιβαστικές πληρωμές	80	0,6
Τρέχων πλεόνασμα των κρατικών επιχειρήσεων	-11	-0,1
Σύνολο (Εθνικό Εισόδημα)	10892	87,2
Συν Τακτοποιητέα στοιχεία	55	0,4
Ίσον Καθαρό Εθνικό Προϊόν	10947	87,7
Συν Αποσβέσεις πάγιων στοιχείων	1574	12,6
Ίσον Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ)	12521	100,3
Μείον Αμοιβές συντελεστών από το εξωτερικό	508	4,1
Συν αμοιβές συντελεστών προς το εξωτερικό	474	3,8
Ίσον Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Εγχ.Π)	12487	100,0

Παρατήρηση: Οι αριθμοί μπορεί να μην αθροίζουν στα σύνολα που αναφέρονται, λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Πηγή: Bureau of Economic Analysis, Web site, www.bea.gov, Πίνακας 1.7.5 και 1.12, 31 Μαΐου 2006.

Αποταμίευση και πλούτος

◆ Πλούτος

- Πλούτος ενός νοικοκυριού = η διαφορά των περιουσιακών στοιχείων ενός νοικοκυριού μείον τις υποχρεώσεις του
- Εθνικός πλούτος = το άθροισμα του πλούτου νοικοκυριών, επιχειρήσεων και κράτους μέσα σε μια χώρα
- Η αποταμίευση από τα άτομα, τις επιχειρήσεις και το κράτος καθορίζει τον πλούτο

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Παράμετροι συνολικής αποταμίευσης
 - Αποταμίευση = τρέχον εισόδημα – τρέχουσες δαπάνες
 - Ρυθμός αποταμίευσης = αποταμίευση/τρέχον εισόδημα
 - Ιδιωτική αποταμίευση = ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα – κατανάλωση

$$S_{pvt} = (Y + NFP - T + TR + INT) - C \quad (2.6)$$

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Παράμετροι συνολικής αποταμίευσης
 - Δημόσια αποταμίευση = καθαρά δημόσια έσοδα – δημόσιες δαπάνες για αγορά αγαθών και υπηρεσιών

$$S_{govt} = (T - TR - INT) - G \quad (2.7)$$

- Δημόσια αποταμίευση = δημοσιονομικό πλεόνασμα = δημόσια έσοδα – δημόσια έξοδα
- Δημόσια έσοδα = έσοδα από φόρους (T)
- Δημόσια έξοδα = δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες (G) + μεταβιβαστικές πληρωμές (TR) + τόκοι δημοσίου χρέους (INT)
- Δημοσιονομικό έλλειμμα = $-S_{govt}$
- Χάρη απλότητας περιλαμβάνουμε τη δημόσια επένδυση στις δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Παράμετροι συνολικής αποταμίευσης

- Εθνική αποταμίευση

- Εθνική αποταμίευση = ιδιωτική αποταμίευση + δημόσια αποταμίευση

- $S = S_{pvt} + S_{govt}$ (2.8)

- $= [Y + NFP - T + TR + INT - C]$

- $+ [T - TR - INT - G]$

- $= Y + NFP - C - G = GNP - C - G$

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Οι χρήσεις της ιδιωτικής αποταμίευσης

$$S = I + (NX + NFP) \quad (2.9)$$

$$S = I + CA \quad (2.10)$$

- Από τις $S = Y + NFP - C - G$ και $Y = C + I + G + NX$ προκύπτει
- $CA = NX + NFP =$ ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Οι χρήσεις της ιδιωτικής αποταμίευσης
 - $S_{pvt} = I + (-S_{govt}) + CA$ (2.11)
 - (θέτοντας $S = S_{pvt} + S_{govt}$)
 - Η ταυτότητα των χρήσεων της αποταμίευσης—η αποταμίευση χρησιμοποιείται με τρεις τρόπους:
 - επένδυση (I)
 - Δημοσιονομικό έλλειμμα ($-S_{govt}$)
 - Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (CA)

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Η σχέση αποταμίευσης και πλούτου
 - Αποθέματα και Ροές
 - Μεταβλητές Ροής: ορίζονται ανά χρονική μονάδα (Α.Εγχ.Π, εισόδημα, αποταμίευση, επένδυση)
 - Μεταβλητές αποθέματα: ορίζονται σ' ένα χρονικό σημείο (ποσότητα χρήματος, αξία κατοικιών, απόθεμα κεφαλαίου)
 - Οι μεταβλητές ροής συχνά αποτελούν το ρυθμό μεταβολής των μεταβλητών αποθέματος
 - Πλούτος και αποταμίευση ως απόθεμα και ροή (ο πλούτος είναι απόθεμα, η αποταμίευση είναι ροή)

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Η σχέση αποταμίευσης και πλούτου
 - Εθνικός πλούτος: εγχώρια φυσικά περιουσιακά στοιχεία + καθαρά ξένα περιουσιακά στοιχεία
 - Φυσικά περιουσιακά στοιχεία της χώρας (κεφαλαιουχικά αγαθά και γη)
 - Καθαρά ξένα περιουσιακά στοιχεία της χώρας = ξένα περιουσιακά στοιχεία (ξένες μετοχές, ομολογίες και παραγωγικές μονάδες που ανήκουν στους κατοίκους της χώρας) μείον ξένες υποχρεώσεις (εγχώριες μετοχές, ομολογίες και παραγωγικές μονάδες που ανήκουν σε κατοίκους άλλων χωρών)
 - Ο πλούτος είναι σημαντικός γιατί η οικονομική ευημερία μιας χώρας εξαρτάται από αυτόν

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Η σχέση αποταμίευσης και πλούτου
 - Εθνικός πλούτος: εγχώρια φυσικά περιουσιακά στοιχεία + καθαρά ξένα περιουσιακά στοιχεία
 - Μεταβολές στον εθνικό πλούτο
 - ◆ Μεταβολή της αξίας των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (αλλαγές στην τιμή των οικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή απόσβεση των κεφαλαιουχικών αγαθών)
 - ◆ Η εθνική αποταμίευση ($S = I + CA$) αυξάνει τον πλούτο
 - Σύγκριση αποταμίευσης και επένδυσης μεταξύ των ΗΠΑ και άλλων χωρών
 - ◆ Οι ΗΠΑ είναι χώρα χαμηλής αποταμίευσης: η Ιαπωνία είναι χώρα υψηλής αποταμίευσης
 - ◆ Η επένδυση των ΗΠΑ υπερβαίνει την αποταμίευση, δηλαδή το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι αρνητικό

Σύνοψη 1

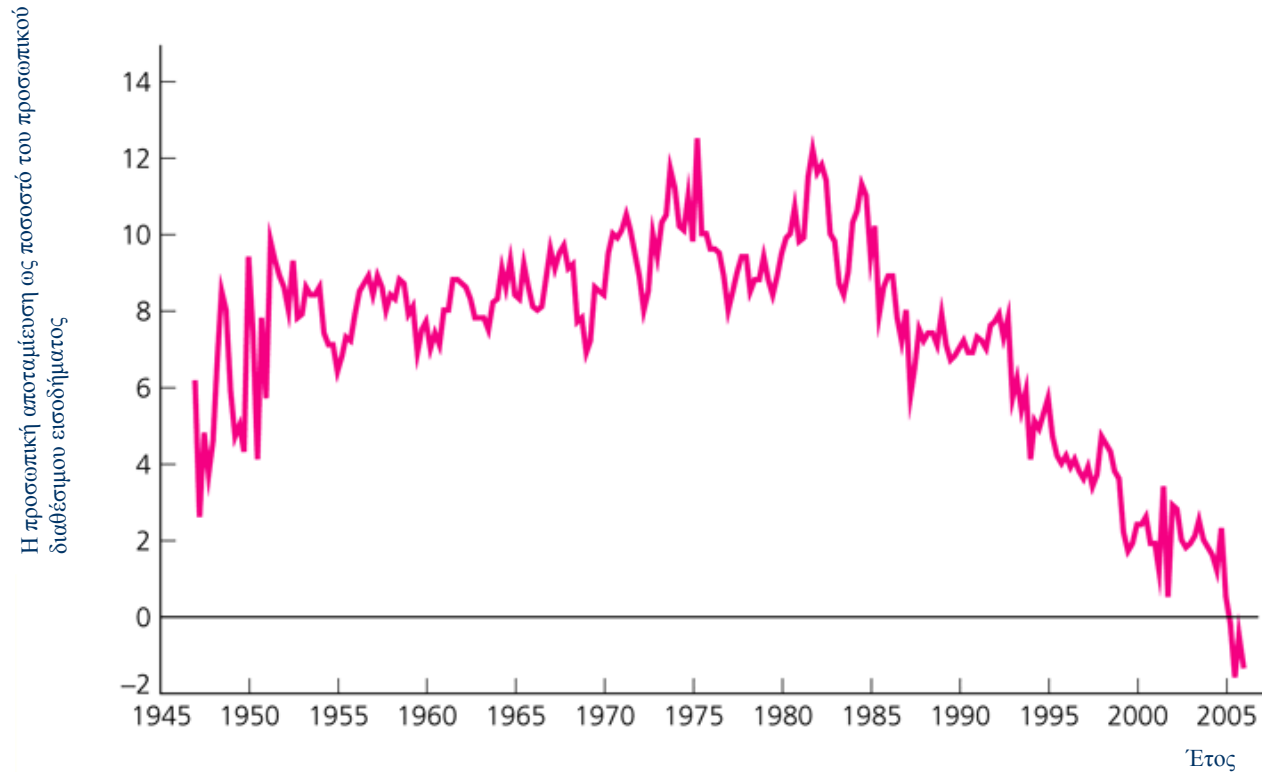
Παράμετροι συνολικής αποταμίευσης

Παράμετρος αποταμίευσης	Ορισμός και τύπος
Ιδιωτική αποταμίευση	Ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα μείον κατανάλωση $S_{pvt} = (Y + NFP - T + TR + INT) - C$
Δημόσια αποταμίευση	Δημόσια έσοδα μείον δημόσιες δαπάνες $S_{govt} = T - (G + TR + INT)$
Εθνική αποταμίευση	Ιδιωτική αποταμίευση συν δημόσια αποταμίευση. Επίσης, ΑΕΠ (Y + NFP) μείον κατανάλωση και δημόσιες δαπάνες $S = S_{pvt} + S_{govt} = Y + NFP - C - G$

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Εφαρμογή: Πλούτος και Αποταμίευση
 - Το ποσοστό προσωπικής αποταμίευσης έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια (Σχ. 2.1)

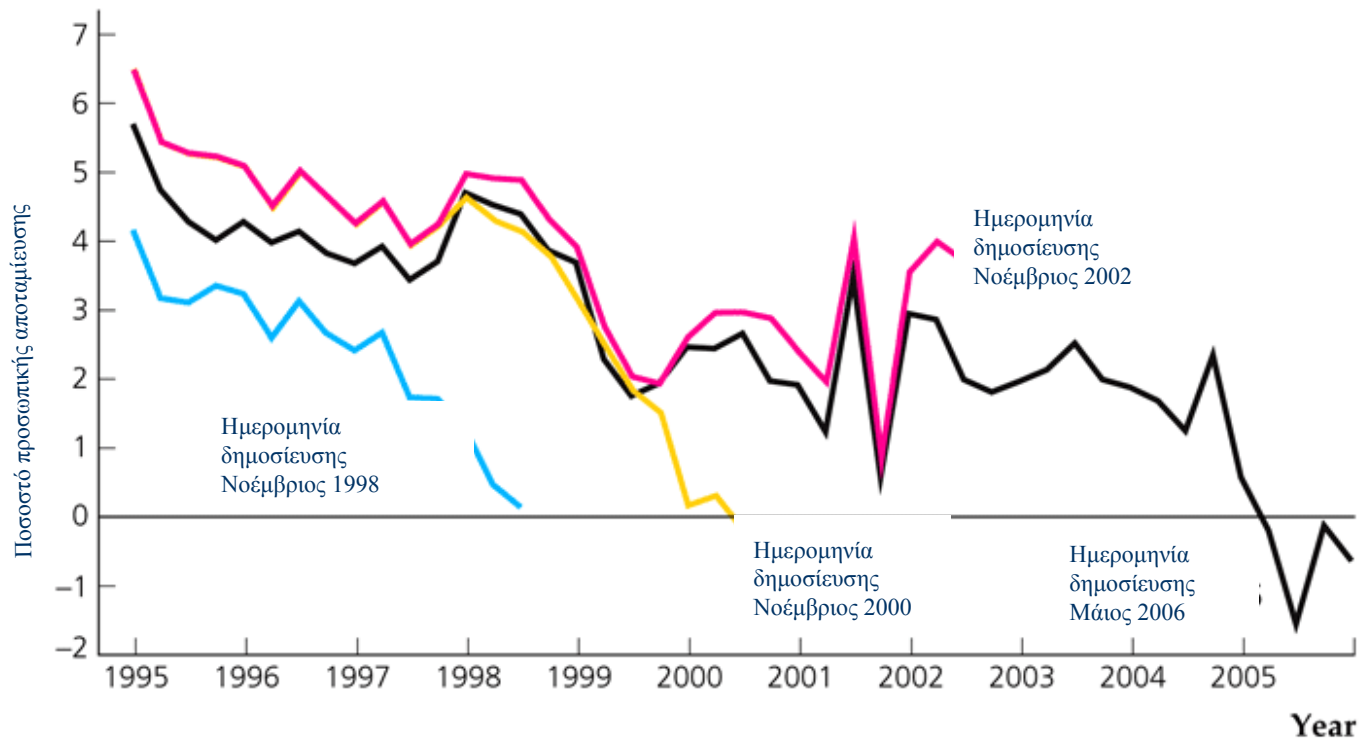
Σχήμα 2.1 Ποσοστό προσωπικής αποταμίευσης, 1947-2006

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Εφαρμογή: Πλούτος και Αποταμίευση
 - Δε χρειάζεται να ανησυχούμε για τη μείωση του ποσοστού προσωπικής αποταμίευσης γιατί :
 - η βασική παράμετρος της αποταμίευσης είναι η ιδιωτική αποταμίευση
 - το ποσοστό προσωπικής αποταμίευσης ενδέχεται να αναθεωρηθεί προς τα πάνω στο μέλλον (Σχ. 2.2)

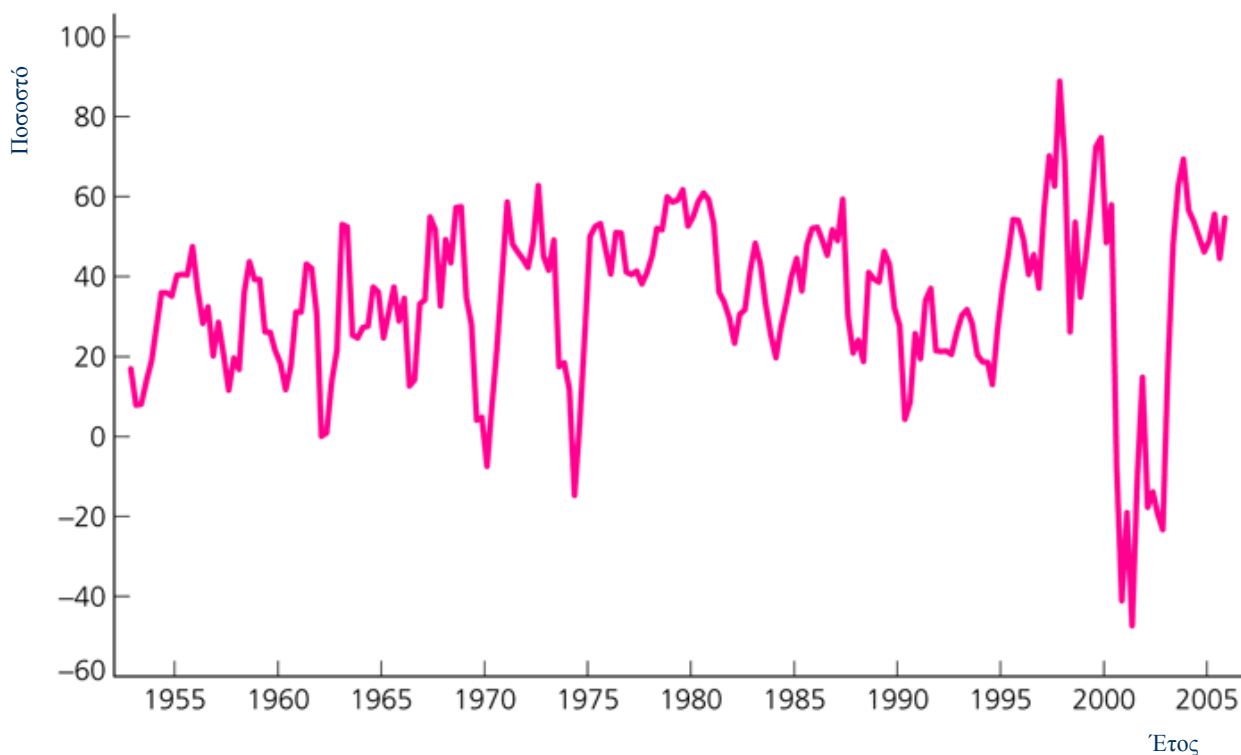
Σχήμα 2.2 Επίσημοι προσωπικοί ρυθμοί αποταμίευσης, με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης, 1995-2006

Αποταμίευση και πλούτος

- ◆ Εφαρμογή: Πλούτος και Αποταμίευση
 - Δε χρειάζεται να ανησυχούμε για τη μείωση του ποσοστού προσωπικής αποταμίευσης γιατί :
 - Το ποσοστό προσωπικής αποταμίευσης αγνοεί τα κεφαλαιουχικά κέρδη: όσο αυξάνεται ο πλούτος των ατόμων , το ποσοστό αποταμίευσης μειώνεται(Σχ. 2.3)

Σχήμα 2.3 Ετήσια μεταβολή του καθαρού πλούτου ως προς το διαθέσιμο προσωπικό εισόδημα, 1953-2006

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

- ◆ Πραγματικό Α.Εγχ.Π.
 - Οι ονομαστικές μεταβλητές εκφράζονται σε χρηματικές τιμές
 - Πρόβλημα: Οι μεταβολές στις ονομαστικές αξίες οφείλονται σε μεταβολές των τιμών ή των ποσοτήτων;
 - Πραγματικές μεταβλητές: προσαρμοσμένες στις μεταβολές των τιμών: αντιπροσωπεύουν μόνο μεταβολές στην ποσότητα

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

- ◆ Πραγματικό Α.Εγχ.Π.
 - Παράδειγμα με υπολογιστές και ποδήλατα
 - Ονομαστικό Α.Εγχ.Π είναι η χρηματική αξία του τελικού προϊόντος μιας οικονομίας υπολογισμένη στις τρέχουσες τιμές αγοράς
 - Πραγματικό Α.Εγχ.Π είναι μια εκτίμηση του τελικού προϊόντος, προσαρμοσμένου στις μεταβολές του συνολικού επιπέδου των τιμών

Πίνακας 2.3 Στοιχεία παραγωγής και τιμών

	Έτος 1	Έτος 2	Ποσοστιαία μεταβολή από το έτος 1 στο έτος 2
Προϊόν (ποσότητα)			
Υπολογιστές	5	10	+100%
Ποδήλατα	200	250	+25%
Τιμή			
Υπολογιστές	\$1200/υπολογιστή	\$600/υπολογιστή	-50%
Ποδήλατα	\$200/ποδήλατο	\$240/ποδήλατο	+20%
Αξία			
Υπολογιστές	\$6000	\$6000	0
Ποδήλατα	\$40000	\$60000	+50%
Σύνολο	\$46000	\$66000	+43,5%

Πίνακας 2.4 Υπολογισμός του πραγματικού προϊόντος με εναλλακτικά έτη βάσης

Υπολογισμός του πραγματικού προϊόντος με έτος βάσης = Έτος 1						
Τρέχουσες ποσότητες			Τιμές έτους βάσης			
Έτος 1						
Υπολογιστές	5	X	\$1200	=	\$6000	
Ποδήλατα	200	X	\$200	=	\$40000	
				Σύνολο	+	\$46000
Έτος 2						
Υπολογιστές	10	X	\$1200	=	\$12000	
Ποδήλατα	250	X	\$200	=	\$50000	
				Σύνολο	=	\$62000
Ποσοστιαία αύξηση του πραγματικού Α.Εγχ.Π = $(\$62000 - \$46000) / \$46000 = 34,8\%$						
Υπολογισμός του πραγματικού προϊόντος με έτος βάσης = Έτος 2						
Τρέχουσες ποσότητες			Τιμές έτους βάσης			
Έτος 1						
Υπολογιστές	5	X	\$600	=	\$3000	
Ποδήλατα	200	X	\$240	=	\$48000	
				Σύνολο	+	\$51000
Έτος 2						
Υπολογιστές	10	X	\$600	=	\$6000	
Ποδήλατα	250	X	\$240	=	\$60000	
				Σύνολο	=	\$66000
Ποσοστιαία αύξηση του πραγματικού Α.Εγχ.Π = $(\$66000 - \$51000) / \$51000 = 29,4\%$						

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

◆ Δείκτες Τιμών

- Ένας δείκτης τιμών μετρά το μέσο επίπεδο των τιμών για κάποια συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες, σε σχέση με τις τιμές που ίσχυαν σε ένα δεδομένο έτος βάσης
- Αποπληθωριστής του Α.Εγχ.Π. = $100 \times \frac{\text{ονομαστικό Α.Εγχ.Π.}}{\text{πραγματικό Α.Εγχ.Π.}}$
- Το έτος βάσης $P = 100$

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

◆ Δείκτες Τιμών

■ Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ)

- Μηνιαίος δείκτης των τιμών καταναλωτή: ο μέσος όρος του δείκτη ισούται με 100 την περίοδο βάσης τιμών (στις ΗΠΑ, 1982 - 1984)
- Βασίζεται σ' ένα καλάθι αγαθών την περίοδο βάσης δαπάνης (στις ΗΠΑ, 2003 - 2004)

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

◆ Δείκτες Τιμών

- Πλαίσιο 2.2: Η επανάσταση των υπολογιστών και το Α.Εγχ.Π. αλυσιδωτής στάθμισης
 - Η επιλογή της περιόδου βάσης επηρεάζει σημαντικά το μετρούμενο Α.Εγχ.Π όταν οι τιμές και οι ποσότητες ενός αγαθού, όπως οι Η/Υ αλλάζουν γρήγορα
 - Η Υπηρεσία Οικονομικής Ανάλυσης των ΗΠΑ (BEA) ανέπτυξε το Α.Εγχ.Π αλυσιδωτής στάθμισης, ένα μαθηματικό συμβιβασμό ανάμεσα στην επιλογή του έτους βάσης
 - Ωστόσο, ορισμένες συνιστώσες του πραγματικού Α.Εγχ.Π δεν προσμετρούνται στο πραγματικό Α.Εγχ.Π, αλλά η διαφορά είναι συνήθως μικρή

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

- ◆ Δείκτες τιμών

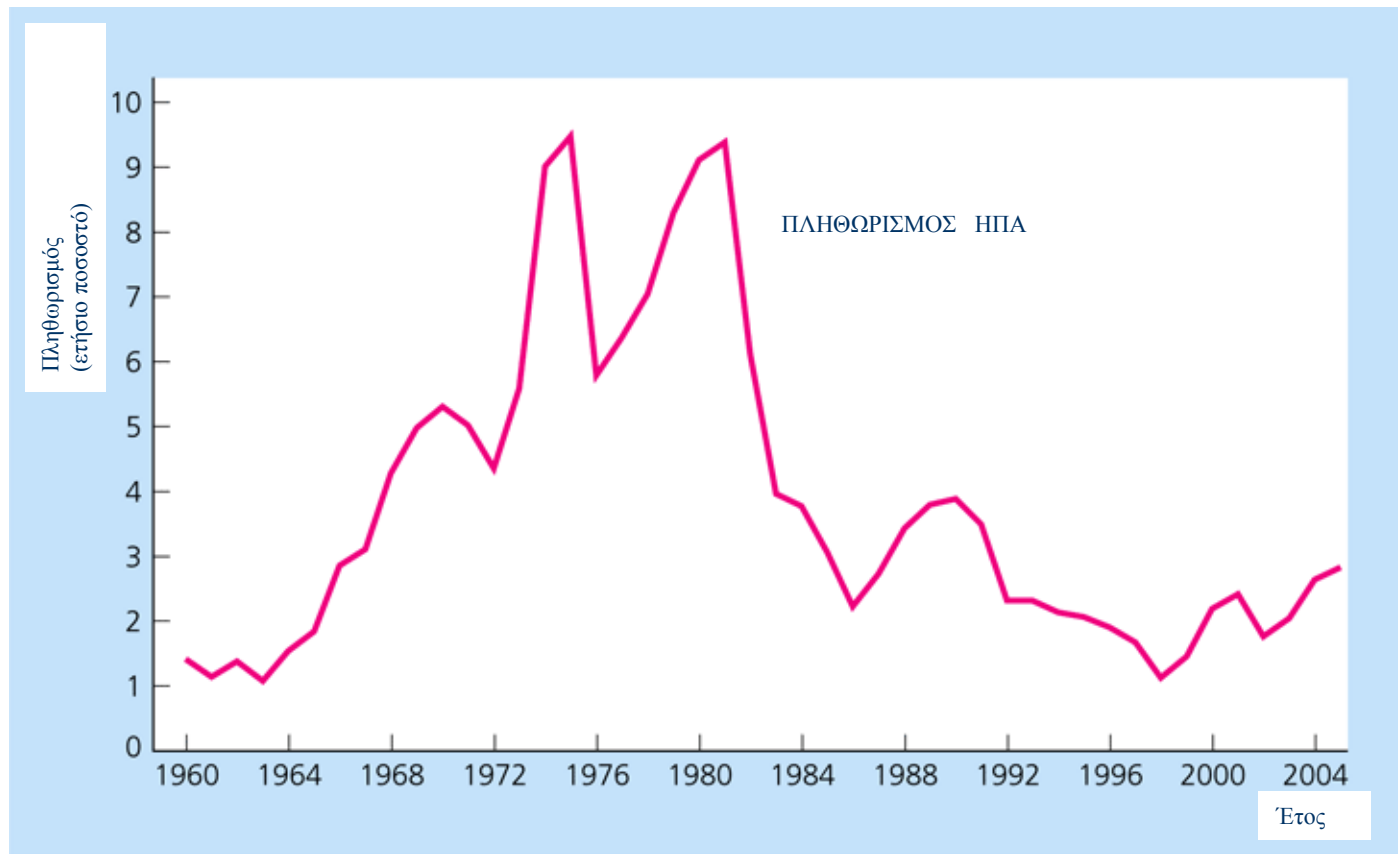
- Πληθωρισμός

- Υπολογισμός πληθωρισμού:

$$\pi_{t+1} = (P_{t+1} - P_t)/P_t = \Delta P_{t+1}/P_t$$

- Στο Σχ. 2.4 παρουσιάζεται το ύψος του πληθωρισμού στις ΗΠΑ από το 1960, με βάση τον αποπληθωριστή Α.Εγχ.Π.

Σχήμα 2.4 Το ύψος πληθωρισμού στις ΗΠΑ, 1960-2005

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

- ◆ Δείκτες τιμών
 - Πλαίσιο 2.3: Είναι αλήθεια ότι ο πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ υπερεκτιμά την άνοδο του κόστους ζωής;
 - Η επιτροπή Boskin ανέφερε ότι ο ΔΤΚ παρέκκλινε προς τα πάνω κατά μία ή δύο ποσοστιαίες μονάδες κάθε χρόνο
 - Ένα πρόβλημα είναι ότι η αναπροσαρμογή των τιμών για το συνυπολογισμό αλλαγών στην ποιότητα των αγαθών είναι πολύ δύσκολη

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

◆ Δείκτες Τιμών

- Πλαίσιο 2.3: Είναι αλήθεια ότι ο πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ υπερεκτιμά την άνοδο του κόστους ζωής;
 - Οι δείκτες τιμών με καθορισμένα σύνολα αγαθών δεν λαμβάνουν υπόψη ότι οι καταναλωτές υποκαθιστούν ένα αγαθό όταν αυξάνεται η τιμή του με άλλα αγαθά που γίνονται σχετικά φθηνότερα
 - ◆ Το πρόβλημα αυτό είναι γνωστό ως μεροληπτικό σφάλμα υποκατάστασης

Πραγματικό Α.Εγχ.Π, δείκτες τιμών και πληθωρισμός

- ◆ Δείκτες Τιμών
 - Πλαίσιο 2.3: Είναι αλήθεια ότι ο πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ υπερεκτιμά την άνοδο του κόστους ζωής;
 - Αν ο πληθωρισμός υπερεκτιμάται, τότε τα πραγματικά εισοδήματα είναι υψηλότερα από αυτά που πιστεύουμε και οι τιμαριθμοποιημένες μεταβιβαστικές πληρωμές, όπως τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας, αυξάνονται με υψηλότερο ρυθμό από τον πραγματικό πληθωρισμό
 - Σύμφωνα με νεότερη έρευνα (Ιούλιος 2006) η διαφορά είναι ακόμα 1% το χρόνο ή μεγαλύτερη

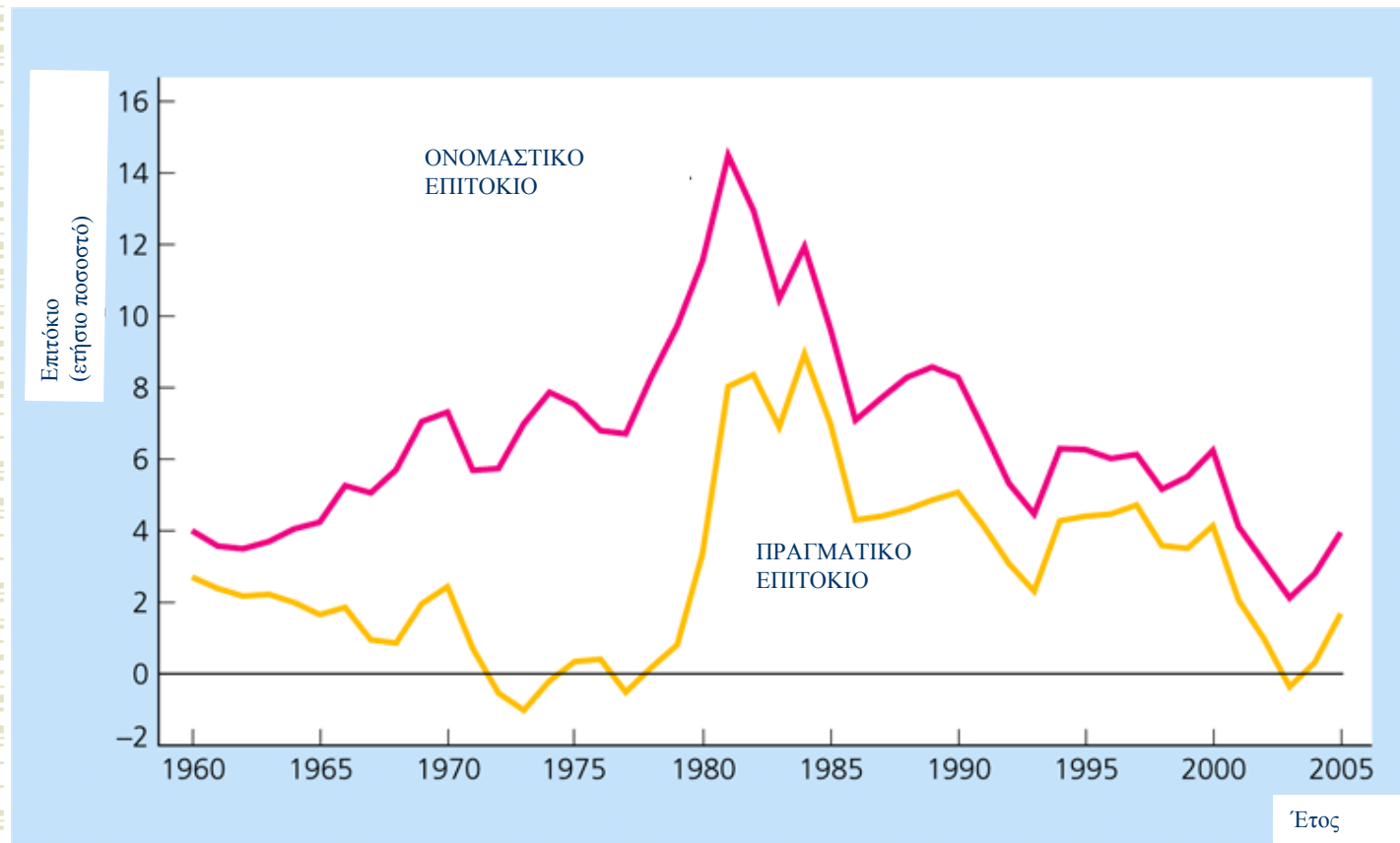
Επιτόκια

- ◆ Πραγματικά και Ονομαστικά επιτόκια
 - Επιτόκιο: η ποσοστιαία απόδοση που υπόσχεται ένας δανειζόμενος στο δανειστή
 - Πραγματικό επιτόκιο: η ποσοστιαία αύξηση της πραγματικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου διαχρονικά
 - Ονομαστικό επιτόκιο: η ποσοστιαία αύξηση της ονομαστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου διαχρονικά

Επιτόκια

- ◆ Πραγματικό και ονομαστικό επιτόκιο
 - Πραγματικό επιτόκιο = $i - \pi$
(2.12)
 - Στο Σχ. 2.5 παρουσιάζονται τα ονομαστικά και πραγματικά επιτόκια στις ΗΠΑ από το 1960

Σχήμα 2.5 Ονομαστικά και πραγματικά επιτόκια στις ΗΠΑ, 1960-2005

Επιτόκια

- ◆ Προσδοκώμενο πραγματικό επιτόκιο

$$r = i - \pi^e \quad (2.13)$$

- Αν $\pi = \pi^e$, πραγματικό επιτόκιο =
προσδοκώμενο πραγματικό επιτόκιο